

Papeweg 43, langhuisboerderij met schuur

Adres	Papeweg 43
Postcode	2245 AG
Kadastraal nummer	C 1364
Naam	Bouwlust (voorheen Veenesteijn)
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	2
Benoeming onderdelen complex	Langhuisboerderij met schuur/zomerhuis
Oorspronkelijke functie	Agrarisch
Datering/Bouwjaar	1878

Omvang bescherming

De bescherming betreft de LANGHUISBOERDERIJ met SCHUUR.

Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling van het voorhuis met herkenbaar aanwezige bedsteden, opkamer en kelder.

Inleiding

De huidige boerderij stamt uit 1878, maar heeft voorgangers gehad. In 1779 werd de bestaande boerderij verkocht door J.J. graaf van Wassenaer-Obdam aan J. van der Lis. De laatste verkocht de hoeve in 1794 door aan mr. Adriaan Pieter Twent, eigenaar van De Paauw en Raaphorst. In 1878 werd de boerderij vervangen door de huidige bouw in opdracht van de moeder van eigenaar en bewoner Dirk van Vliet. Hierbij werd wat betreft het bijgebouw slechts de voorgevel vervangen. Een verweerde gevelsteen in de voorgevel herinnert aan de bouw.

In de loop der jaren, en met name vanaf 1961 heeft het agrarische complex vele wijzigingen ondergaan. Er zijn schuren gesloopt en bijgebouwd, waaronder een binnenmanege. Daarnaast is het stalgedeelte van de boerderij herbouwd en als woonhuis in gebruik genomen. Bovendien hebben er veel wijzigingen plaatsgevonden in de gevels en is het dak voorzien van dakkapellen en een inpandig dakterras en nieuwe (beton)pannen.

Over de Papeweg

De Papeweg is, net als de Lange Kerkdam, een middeleeuwse dam die in oost-west richting de belangrijkste noord-zuid gerichte wegen en strandwallen verbindt. De weg speelt al eeuwenlang

een belangrijke rol als de hoofdverkeersader van Wassenaar naar Voorschoten. Deze structuur werd nog van groter belang vanaf het moment dat het treinstation in Voorschoten in 1843 aangelegd werd op de spoorlijn Amsterdam-Leiden-Rotterdam. Wegen werden verbeterd voor de bereikbaarheid van het station en een stoomtram (1883-1893) en later paardenomnibus (1893-1923) verzorgden het openbare transport. Over de weg werd tol geheven; het voormalige tolhuis staat op nummer 41, tussen de ventweg en de hoofdweg. Aan de zuidzijde van de weg – de zijde waaraan de boerderij staat – sluiten de landerijen van De Horsten aan. Langs de weg staat weinig bebouwing; overwegend agrarisch.

Stedenbouwkundige aspecten

Het pand ligt ten zuiden van de Papeweg en de Parallelweg en is haaks ten opzichte van de weg gesitueerd. Tussen boerderij en weg ligt een sloot. De boerderij maakt geen onderdeel uit van het lint van agrarische bedrijven langs de zuidoostzijde van de Rijksstraatweg, geadresseerd aan de Raaphorstlaan, Horstlaan, Papeweg en Rijksstraatweg zelf. De boerderij ligt net ten noordwesten van de Veenwatering, een hoofd-waterstructuur en ligt evenwijdig daaraan. Tussen boerderij en watering ligt nog de voormalige agrarische bebouwing Papeweg 44, die al in 1924 zijn agrarische functie verloor en verbouwd werd tot woonhuis en die haaks ten opzichte van de watering gesitueerd is.

Architectonische beschrijving langhuisboerderij¹

Langhuisboerderij met onderkelderde opkamer ter rechterzijde, bestaande uit een voorhuis met zadeldak en een lager opgetrokken voormalige stal onder zadeldak. Links bevindt zich een driezijdige erker.

De symmetrische voorgevel bevat vier licht getoogde vensters met daaronder vier luiken, waarvan de twee linker zijn aangebracht ten behoeve van de symmetrie en de twee rechter keldervensters betreffen (de kelder bevindt zich ter plaatse van de twee rechter vensters). De keldervensters zijn lichtgetoogd, hebben houten luiken en kozijnen, en diefijzers en zijn voorzien van een rollaag in rode en gele steen. In de rechterzijgevel bevindt zich nog een dito kelderlicht.

Ter hoogte van de verdiepingsvloer is de gevel verrijkt met sierlijsten in rode en gele baksteen, tussen de vensters met een consolesteen afgesloten. Boven de vensters zijn in rode en gele steen hanenkammen gemetseld. In de top bevindt zich een Serlianavenster, eveneens met stekken en rollagen in rode en gele steen. De ramen zijn houten, zesruits schuiframen. De zijlichten van het Serlianavenster zijn tweedelig. Het dakoverstek is afgewerkt met gezaagde windveren en makelaar.

Architectonische beschrijving bijgebouw

De schuur bestaat uit één bouwlaag met twee door een zakgoot gekoppelde zadeldaken met tuitgevel. De voorgevel is uit 1878; de overige gevels zijn ouder. Er zijn staafankers toegepast. Tussen de daken is een schoorsteen hoog opgemetseld. De daken zijn gedekt met rode en gesmoorde oud-Hollandse pannen. Boven de vensters in de voorgevel bevinden zich hanenkammen in rood en gele steen. In de oudere zijgevels bevinden zich nog enkele onderdelen van hoge ouderdom, zoals enkele kozijnen.

Waardstelling

De langhuisboerderij met zomerhuis/schuur is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

Redengevende beschrijving gemeentelijk monument

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de agrarische geschiedenis in het bijzonder;
- vanwege de gebruikshistorie en vanwege de afleesbaarheid daarvan;
- als voorbeeld van een langhuisboerderij uit het laatste kwart van de 19de eeuw in Wassenaar;
- vanwege de ouderdom en bouwhistorische waarde van onderdelen van de schuur en de afleesbaarheid daarvan;
- vanwege de relatieve gaafheid van hoofdvorm en detaillering en materiaalgebruik van de voorgevel;
- vanwege de ruimtelijk-functionele en visuele relatie van de complexonderdelen onderling;
- als beelddrager van het agrarische karakter van de Papeweg;
- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldondersteunende ligging aan de Parallelweg van de Papeweg, de belangrijkste verbindingsweg van Wassenaar naar Voorschoten.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; bezoek ter plaatse 17 januari 2012; www.bonas.nl;
Lit, R. van en C. Scheffer, 'Boerenerfgoed. Het boerderijenboek van Voorschoten en Wassenaar', 2006, TasT;
Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar', provincie Zuid-Holland, 1993.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.